

Skriftligt prov i specialistexamen i allmänmedicin

2025-10-20 skrivtid klockan 13–16

Det är tillåtet att använda internet såsom du gör i din vardag för att söka reda på detaljer. Formulera dina synpunkter med egna ord. Citat får endast användas om du anger dess källa. Ditt resonemang är dock viktigare än detaljerna.

Det är inte tillåtet att använda Chat GPT eller andra AI-program!

Att lämna svar i detta skriftliga prov innebär att du samtidigt intygar att AI överhudtaget inte används. Om det finns tecken på att AI har använts i svaren till det skriftliga provet riskerar examen att underkännas.

Skriv svaret för varje uppgift på en separat ny sida, använd sidbrytning.

Ange uppgiftens nummer och ditt kodnummer, som du fått i separat mail, på varje sida!
Ditt namn ska inte framgå.

Det är tillåtet att använda dikteringsfunktionen i Word om du så önskar.

Tänk på att spara på datorn ofta, så du inte tappar bort vad du har skrivit!

När du är klar eller **senast klockan 16** ska du spara svaren i en fil som du namnger med ditt kodnummer, till exempel "20 skriftligt prov" och skicka till examen@sfam.se.

Provet består av 8 uppgifter. Det är situationer på en allmänläkarmottagning. Du beskriver hur du skulle hantera de beskrivna situationerna utifrån hur det är på din mottagning med de resurser och förutsättningar som där gäller.

Tänk efter och identifiera följande:

- Vilket är uppgiftens mest väsentliga problem – och varför?
- Vilka övriga aspekter bör också beaktas i handläggningen – motivera!
- Du agerar enbart på de uppgifter som finns beskrivna i uppgiften.
- Motivera dina ställningstaganden, beslut, ordinationer.
- Skriv ner dina reflektioner! Vid olika alternativ (ex diagnoser): Vilket är mest rimligt? Om det är någon information du saknar: Förklara varför.

Vid den Nordiska Kongressen i Jönköping maj 2026 kommer det finnas ett tillfälle att gå igenom och diskutera det skriftliga provet.

Lycka till!

Momentansvariga: Gunilla Byström och Beatrice Kvist

Uppgift 1

Dagens första patient är Johanna, 25 år, med flerfunktionsnedsättning. Ni träffas för första gången och du har inför besöket läst på i journalen. Johanna föddes i vecka 28 och ådrog sig en hjärnblödning i nyföddhetsperioden. Under tonåren drabbades hon ofta av långdragna virusinfektioner som inte sällan följdes av misstänkta otiter. Hon har under åren träffat ett flertal läkare, som ofta förskrivit antibiotika.

Dagens besök är bokat för en hälsokontroll. Johanna kommer tillsammans med sin assistent, som har fått rekommendation från en brukarorganisation att göra årliga hälsokontroller.

Vid den kroppsliga undersökningen närmar dig Johanna med försiktighet. Du låter henne sitta kvar i sin rullstol när du lyssnar på hjärta och lungor. Det låter som det ska utan biljud och med normal hjärtfrekvens. Assistenten föreslår att du ska undersöka öronen vilket Johanna tydligt visar att hon inte vill. Det framkommer att hon inte längre reagerar på ljud som hon gjort tidigare.

Uppgift 2

Du är handledare för Daniel som är ST-läkare på din vårdcentral sedan 18 månader. Ni har regelbunden handledning även när Daniel är på sidotjänstgöring. Nu är han på vårdcentralen sedan ett par månader och har en egen lista med 800 personer.

Av personal får du till dig att Daniel inte presterar tillräckligt väl. Du får exempel som att vissa patienter har klagat på hans bemötande, att han är för långsam och att det är svårt med samarbetet. Du har inte hört något från Daniel själv om svårigheter i det kliniska arbetet.

Idag har ni handledning inplanerad timmen före lunch.

Uppgift 3

Olof, 33 år, har sedan flera år vid några tillfällen fått så ont i magen att han svimmat. Han kommer nu på en akut tid till vårdcentralen. Han berättar att han ofta har ganska lös avföring, upp till fem ggr per dag, men att han nu inte tömt tarmen på två dagar. Han äter all sorts mat. En gång i ungdomen fick han salmonella på en utlandsresa.

Status: Viss övervikt. Lätt smärtpåverkad, ingen feber, magen är lite uppblåst med tympanism och buken ömmar lite generellt vid palpation. Hjärta och blodtryck är bra. Vid rektalpalpation hittas hård avföring. CRP är normalt.

Uppgift 4

Gunhild, 62 år, arbetar sedan länge på en förskola där hon trivs. Hon lever ensam, har två vuxna barn och ett barnbarn.

Sonen, som är i 30-års åldern är missbrukare och har nyligen blivit vräkt från sitt stödboende. Nu bor han hemma hos Gunhild. För tre veckor sedan träffade Gunhild en kollega till dig. Hon blev då sjukskriven och insatt på Voxra förutom Escitalopram, som hon haft en längre tid. Nu kommer hon till dig för en planerad uppföljning.

Gunhild är välvårdad men ser trött ut. Du behöver upprepa frågorna men får rimliga svar. Hon gråter under större delen av samtalet. På frågan om hur hon tänker om livet svarar hon att hon ofta tänkt tanken att hoppa framför ett tåg. Det som hindrar henne är barnen men också att hennes egna mamma gjorde flera självmordsförsök när hon själv var barn. För ett par dagar sedan hittade hon sonen i hemmet efter en överdos. Nu har socialsekreteraren lovat att han inom kort ska få en plats på ett behandlingshem.

Uppgift 5

På vårdcentralens subakuta mottagning träffar du Isabel, 17 år, tillsammans med hennes mamma. Hon kommer på grund av huvudvärk. Isabel går årskurs 2 på ekonomiprogrammet och trivs bra. Hon har nyligen valt inriktning mot juridik som hon upplever ganska svårt men spännande. Isabel har tidigare spelat fotboll och tränat en del på gym. Nu har hon slutat då skolarbetet tar mycket tid.

Huvudvärken har kommit och gått under några månader men tilltagit den senaste månaden. Det har gjort att frånvaron i skolan ökat markant. Mentorn har idag hört av sig till Isabels mamma som därför ringt till vårdcentralen. Huvudvärken är värst på eftermiddagar och kvällar och på frågan om var det gör ont så pekar hon i tinningarna. Hon mår ibland illa och tycker att det blir påfrestande att fokusera blicken när besvären kommer. Hon har kräcks vid ett tillfälle. Isabel ger ett moget men något håglöst intryck.

Uppgift 6

Du träffar Noel, 4 veckor gammal, på teambesök på BVC tillsammans med mamma och pappa. Noel, som är deras första barn, är född i vecka 39+2 med akut kejsarsnitt. Förlossningen blev utdragen och CTG kurvan försämrades med lägre variabilitet.

Första tiden har varit kämpig för familjen både med den tuffa förlossningen och tiden efter. Noel har varit ledsen och gråtit dag som natt. Amningen blev inte som "de hoppats på" Den kom inte i gång ordentligt och Noel har varit för otålig vid bröstet. Nu är dock hela familjen nöjda med att ge ersättning, berättar Noels pappa med ett leende, då de kan turas om på nätterna. Nästa vecka är tanken att Noels pappa ska börja arbeta. På frågan hur familjen mår brister Noels mamma i gråt.

Uppgift 7

Anders, 40 år, har bokat en tid till dig eftersom han noterat långsam puls. Han har lagt märke till det sen några månader tillbaka. Det blev uppenbart när det gjordes en syrgasmättnadsundersökning vid ett motionstillfälle och han såg att pulsen bara var 42 slag per minut.

Anders blev fundersam och beställde tid för att ta reda på att det vad det kunde bero på. Anders har inte haft några symptom, men känner sig alltid trött. Han tänker att det är "mycket" sedan barnen 5 år respektive 9 år kom till. Han har dessutom fullt upp med jobbet.

Vid undersökning noteras regelbunden hjärtrytm, 43 slag per minut, inga biljud. Lungor med normalt andningsljud och blodtryck 175/80. EKG visar långsam sinusrytm, 42 slag per minut och normal PQ -tid, men för övrigt normalt utseende; inga extraslag ses.

Uppgift 8

Arvid, 85 år, har förmaksflimmer, hypertoni och typ 2 diabetes. Han bor i egen lägenhet, tar sina mediciner och har i stort sett mått bra. För ett drygt år sedan blev han änkling, och strax därefter framkom en del minnesproblem. Ibland har han inte hittat hem. Lyckligtvis har Arvid tre vuxna döttrar som bor i närheten och hjälper honom ofta.

För någon månad sedan blev Arvid väldigt förvirrad och tyckte sig se personer i lägenheten. En dotter förde honom då till akuten på sjukhuset. Där gjordes DT hjärna och LP och man hittade fynd som talar för Alzheimer. Blodtrycksmedicinen sattes ut. Han blev remitterad till vårdcentralen för uppföljning och fortsatt minnesutredning. Arvid kommer nu tillsammans med en av döttrarna.

Status: Tillmötesgående och opåverkad, inga kardiella inkomensationstecken och BT 130/80. Man ser att hans båda händer och fingrarna är blåroda med en skarp gräns mot normal hud på halva handryggen. Händerna är varma och cirkulationen normal. Dottern säger att händerna nog har sett ut så här under en längre tid och det är inget som besvärar patienten.